

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV ÖST RAPPORT 2009:27

ARKEOLOGISK FÖRUNDESRÖKNING I FORM AV ANTIKVARISK KONTROLL

Ledningsdragning vid Johannisborgs slottsruin

RAÄ Sankt Johannes 51:1
Norrköpings stad och kommun
Östergötland

Dnr 422-847-2007

Annika Nordström

UV ÖST RAPPORT 2009:27

ARKEOLOGISK FÖRUNDESRÖKNING I FORM AV ANTIKVARISK KONTROLL

Ledningsdragning vid Johannisborgs slottsruin

RAÄ Sankt Johannes 51:1
Norrköpings stad och kommun
Östergötland

Dnr 422-847-2007

Annika Nordström

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

Riksantikvarieämbetet

Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV Öst

Roxengatan 7, 582 73 Linköping

Tel. 010-480 81 40

Fax 010-480 81 73

uvost@raa.se

www.arkeologiuv.se

Produktion/grafisk form BRITT LUNDBERG

Grafik LARS ÖSTLIN

Utskrift UV ÖST, LINKÖPING 2009

Kartor ur allmänt kartmaterial, ©Lantmäteriverket, 801 82 Gävle. Dnr L 1999/3.

© 2009 Riksantikvarieämbetet

UV ÖST, RAPPORT 2009:27

ISSN 1404-0875

Innehåll

Sammanfattning	5
Bakgrund och potential	5
Genomförande och resultat	5
Referenser	6
Administrativa uppgifter	6

Fig 1. Karta över Östergötland med förundersökningsområdet markerat.

Fig 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med gasledningens sträckning och det förundersökta området markerat. Skala 1:10 000.

Arkeologisk förundersökning i form av antikvarisk kontroll Ledningsdragning vid Johannisborgs slottsruin

Sammanfattning

Under hösten 2007 anlade E. ON Gas Sverige en energigasledning från svensk Biogas anläggning vid Oceangatan/Energigatan till Blixholmsvägen/Händelövägen med en avgrening till Slottshagens reningsverk och Q- Star vid Ståthögavägen.

I och med att en cirka 300 meter lång sträcka av gasledningen anslöt till de nordvästra delarna av Johannisborgs slottsruin (RAÄ 51:1) gjorde Riksantikvarieämbetet, Avdelningen för arkeologiska undersökningar, UV Öst en arkeologisk förundersökning i form av en antikvarisk kontroll den 1 november 2007. Inga lämningar framkom vid kontrollen. Området var stört av anläggandet av järnvägen.

Bakgrund och potential

Den nya gasledningen passerade de nordvästra delarna av Johannisborgs slottsruin (RAÄ 51:1). Slottet började byggas 1613 på Saltängen norr om Motala ström, dels som residens till hertig Johan, men även som stadens befästning. Av olika skäl kom dock aldrig Johannisborg att färdigställas helt, och redan vid slutet av 1600-talet var anläggningen lämnad att förfalla.

I början av 1900-talet kom anläggningsarbeten i anslutning till järnvägen att medföra stora ingrepp i det då helt förfallna Johannisborg, särskilt i dess västra delar (Broberg 1984 s 17).

Tre arkeologiska undersökningar har genomförts i anslutning till slottsruinen. I början av 1930-talet grävdes schakt genom vallgraven och murrester av slottet och en bastionsbyggnad i öster undersöktes. Ytterliggare undersökningar av huvudvallen gjordes vid mitten av 1930-talet då man kunde konstatera att den var uppförd av lera och klädd med grästörv. 1970 grävdes fem schakt inom området, då man bland annat kunde konstatera att såväl den yttre som inre vallgravskanten var skodd med pålar (Broberg 1984).

Eftersom ledningsdragningen anslöt till slottsruinen och man tidigare hade påträffat relativt omfattande lämningar från slotts- och befästningsanläggningen, bedömdes det som möjligt att de aktuella schaktningsarbetena skulle kunna medföra ett ingrepp i fornlämningen.

Genomförande och resultat

Målsättningen med den arkeologiska förundersökningen var att övervaka schaktningsarbetet i syfte att undvika eventuella ingrepp i lämningar från slottsanläggningen. I de fall lämningar hade berörts skulle dessa dock undersökas, dokumenteras och tolkas. Ledningsschaktet var cirka 1,3–1,5 meter djupt och bredden var cirka 1 meter. Cirka 230 löpmeter kontrollerades. Vid förundersökningen kunde det konstateras att det inte längre fanns några lämningar kvar av vare sig befästningen eller slottsanläggningen i denna del av Johannisborgs slottsruin. Troligen har lämningarna förstörts vid anläggandet av järnvägen.

Linköping 16 december 2008

Annika Nordström

Referenser

Broberg, B. 1984. Norrköping. Medeltidsstaden 50. Rapport. Riksantikvarieämbetet. Statens Historiska Museer. Stockholm.

Administrativa uppgifter

Län: Östergötland

Kommun: Norrköping

Plats: Johannisborg, Oceangatan, Energigatan, Slottsgatan m fl

Fornlämning: RAÄ Sankt Johannes 51:1

Undersökningens mittpunkt: X6497880, Y1522823

Koordinatsystem: RT90, 2,5 gon V

Höjdsystem: RH00

Riksantikvarieämbetet dnr: 422-847-2007

Länsstyrelsen dnr: 431-3172-07

Länsstyrelsen beslutsdatum: 20070423

Projektnummer: 1520925 (10625)

Intrasisprojekt: O2007020

Rapportnummer: 2009:27

Ansvarig arkeolog: Pär Karlsson

Beställare: Länsstyrelsen Östergötland

Kostnadsansvarig: WSP Samhällsbyggnad Östergötland

Undersökningstid: 1 november 2007